

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 7 januari 2010

MEDITATIE

Ziet het Lam Gods!

De uitwerking van een preek ligt niet de macht van de prediker. Ze ligt ook niet in de macht van de hoorder. Ze ligt in de macht van God.

Nu doet God niet wat Hij kan, maar de Heere doet al wat Hem behaagt. Hij verheerlijkt Zijn soeverein welbehagen op wonderlijke wijze, tot eer van Zijn Naam en tot zaligheid van arme zondaren. Dit blijkt duidelijk bij de prediking van Johannes de Doper over het Lam Gods.

Johannes de Doper preekt er voor de tweede maal over, zo zou je kunnen zeggen. Je leest tenminste ook in vers 29, dat hij zegt: *Zie het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt!* En vers 35 begint met: *Des anderen daags wederom...*

Er is sprake van herhaling in zijn prediking. Daar behoeven we blijkbaar niet zo bang voor te zijn. En zeker niet als het over Christus gaat!

Het is eigenlijk met de dingen van het geestelijk leven net eender als met brood. Je hebt het iedere dag weer nodig; je wordt het ook niet zat, maar bij een goede gezondheid zal het je

En ziende op Jezus, daar wandelende, zeide hij: Ziet, het Lam Gods!

Johannes 1 : 36

dagelijks weer smaken. Zo zijn er veel zaken in het geestelijk teven die herhaald mogen worden, steeds weer en dat zonder dat de herhaling bezwaarlijk wordt.

Dit geldt bijvoorbeeld van het bidden. Je mag dagelijks dezelfde noden bij de Heere brengen. Ook het noodgeschrei van een opgejaagde en bestreden ziel, mag steeds tot God komen, zoals het eentonig en klagelijk kirren van een duif. De Heere zegt tegen Zijn duif, als ze bescherming zoekt in de kloof van een steenrots: *Doe Mij uw stem horen, want uw stem is liefelijk!*

Het geldt ook van de prediking en zeker van de prediking van Christus. *Hij is het Brood, Dat uit de hemel nedergedaald is.* Een ziel die hongert naar gerechtigheid wordt door Hem verzadigd. Waar de levende honger is,

is steeds weer verzadiging nodig. Een verzadiging die ervaren wordt in het komen van Christus tot de ziel.

Maar in onze geschiedenis is sprake van een herhaling die door de discipelen van Johannes de Doper niet als zodanig ervaren is. Hun meester had de vorige dag het Lam Gods ook wel aangewezen en dus over Hem gesproken. Maar ze hadden het niet begrepen. Hun ogen waren niet voor Hem opengegaan. Teleurgesteld moest Johannes die avond vaststellen dat zijn prediking, althans in zijn waarneming, niets uitgewerkt had.

En nu, de volgende dag, ziet Hij de Heere Jezus weer komen. Opnieuw wijst hij Hem aan als het Lam Gods, en zie! nu is er uitwerking. Nu komt er beweging in twee van zijn discipelen. De pijn is kennelijk naar binnengegaan en heeft wat uitgewerkt. Het zijn Andreas en Johannes, beiden discipelen van Johannes de Doper, die nu de Heere Jezus willen volgen. Ze waren in de leer geweest bij de wegbereider, de bruidswerver van Christus en dat was goed. Bij hem hadden ze geleerd wat in geestelijk opzicht een woestijn en een wildernis is. Ze hadden gehoord hoe God daardoor een weg kan banen. Ze hadden gehoord van bergen en heuvelen en van dalen en van een vlak veld en wat dat alles inhoudt voor een ziel en voor Hem Die door de vlakke velden rijdt.

Nee, Johannes de Doper legde geen hindernissen in de weg voor de zielen die een Zaligmaker nodig hadden, maar hij leerde hen als wegbereider wel, dat men zo vanzelfsprekend niet tot Christus komt. Hij hield zijn hoorders Gods wet en wil voor en... wees op Hem, Die gekomen is om Zijn volk zalig te maken van hun zonden. Zie het Lam Gods!

O, wondere genade als de schellen van de ogen vallen bij zijn discipelen! O, wonder werk van de Heilige Geest om Christus voor het geloofsoog te openbaren. Daar staat van geschreven: De ogen die gezien hebben, zullen niet terug zien!

Ze zijn het Lam gaan volgen, waarheen Het ook heenging. Die begeerte

Inhoud

- 1 Meditatie: Ziet het Lam Gods
- 2 Van zee tot zee: Leven in Canada - anders dan in Nederland? (1)
- 3 De Naam: Bijbelstudie over de namen van de Middelaar (1)
- 4 Jongeren en de crisis (1)
- 6 Het Heilig Avondmaal en de drie stukken (5)
- 7 Is iemand krank onder u (11)
- 8 Boekennieuws
- 12 Kerknieuws
- 12 Berichten
- 12 Kerkdiensten

88e jaargang

Nr. 15

bleek al uit hun wedervraag, toen Hij, Zich omkerende, aan hen vroeg: *Wat zoekt gij?* Zij beantwoordden dit met: *Rabbi, waar woont Gij?* De weg leidde naar het kruis, waar ze geleerd hebben, wat Johannes de Doper al verkondigd had: *Het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt.* Wat een weg, om die last, de last van Gods ondeelbare toorn tegen de zonde van het gehele menselijke geslacht, weg te dragen, om die toorn te kunnen stillen! Het was een weg tot in de hel, tot in de Godsverlating. Maar daardoor kunnen nu zondaren die niets dan "wereld" zijn, vergeving en vernieuwing van God ontvangen!

Lezer, u hebt de prediking van het Lam wellicht ook al meerdere malen gehoord. Zag u ooit dit Lam? Of zijn uw ogen nog voor Christus gesloten? Vraag u eens af, hoe het staat met uw zonden en met uw oordeel over uzelf. Vraag de Heere om licht, opdat u de last gaat gevoelen en daaronder leert vluchten tot Hem, Die verlossen kan van het grootste kwaad: de zonde, en brengen tot het hoogste goed: Gods gunst en gemeenschap. Als u dit werk veracht, omdat u de zonde wilt vasthouden, dan zult u eens te maken krijgen met de toorn van het Lam! Dat zat wat zijn als u eens zult behoren bij die scharen die zullen roepen *tot de bergen en tot de steenrotsen: Valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht Desgenen, Die op den troon zit, en van den toorn des Lams!*

En u, die onder de last van uw zonden gebukt gaat, waarop ziet u? Vanwaar verwacht u verlichting? Niets en niemand kan die last wegnemen, dan Christus alleen. U mag wel vragen of u de ogen van de ziel geopend worden, of u ziende mag worden; dan zult u Hem zien; *het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt.*

Kinderen des Heeren, wat is er in Hem veel te vinden. Ja, alles! Zijn wijsheid, gerechtigheid en heiligheid wil Hij weggeven. En dat niet aan mensen die het verdienen, want waarvoor zou anders toch Zijn algevoegzame verdienste zijn! Hij verdiende het voor onwaardigen, voor

hen die niets dan zonde en wereld zijn. Daarom zult u eens instemmen met het nieuwe lied voor de troon, tot eer van het Lam, geslacht van de grondlegging der wereld. In de hemel wordt de jubelzang gehoord voor het Lam, *Openb. 5:9, 10: En zij zongen een nieuw lied, zeggende: Gij zijt waardig dat boek te nemen, en zijn zegelen te openen; want Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed, uit alle geslacht, en taal, en volk, en natie; En Gij hebt ons onzen God gemaakt tot koningen en priesteren; en wij zullen als koningen heersen op de aarde.*

Goes,

ds. C.J. Meeuse

VAN ZEE TOT ZEE

1

Leven in Canada - anders dan in Nederland?

Het was 1 juni 2004, precies een week vóór mijn intrede in Lethbridge. Na een rit van zes uur parkeerde ik mijn auto naast een groot gebouw in Edmonton. Hier moest ze zijn: een vrouw uit mijn nieuwe gemeente die een transplantatie had ondergaan. In dit zorghotel verbleef ze dus, samen met haar man.

Ik stapte in de lift en drukte op de knop voor de achtste verdieping. Op de derde verdieping kwam de lift echter tot stilstand om een ander naar binnen te laten. Het was een forse man van achter in de vijftig, gekleed in een rood jack en een vale spijkerbroek. Van onder zijn honkbalpet taxeerde hij zijn donkergeklede

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Wvd. hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele, Hyacinthenstraat 1, 2161 XN Lisse,
tel. 0252-413800, fax 0252-420471
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten, postbus 608, 3440 AP Woerden, tel. 0348-489900, fax 0348-483599, e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop, postbus 33, 2950 AA Alblisserdam tel. 078-6912899, fax 078-6919536 e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties € 0,70 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen uiterlijk donderdag in het bezit van de drukker te zijn.
Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan: Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten, postbus 608, 3440 AP Woerden, tel. 0348-489900, fax 0348-483599, e-mail: kbgg@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 11,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober); voor het buitenland: € 23,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 110,-; USA \$ 110,-.

Correspondentie-adres

Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker, 1233 Leffingwell Av, N.E., Grand Rapids, Michigan, U.S.A. 49505.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van: de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

medereiziger met een vriendelijke blik en zei toen met een zware stem: 'How are you today?' Ik voelde me wat overrompeld. In Europa zijn de mensen niet altijd zo joviaal, zeker niet in een grote stad. Onwillekeurig ging mijn hand naar de jaszak waarin mijn portemonnee verstopt zat. Je weet maar nooit! Trouwens, waarom vroeg die man hoe het vandaag met me ging? Voorzover ik wist had ik hem nog nooit eerder ontmoet.

'Do I happen to know you?' vroeg ik schuchter. 'Ken ik u misschien ergens van?' Lichtelijk verbaasd keek de man me aan. 'Ben je soms nieuw in Canada?' was zijn wedervraag. Ik knikte beleefd. 'Yes Sir. We zijn juist vorige week hier aangekomen vanuit Nederland'. Een brede glimlach brak door op het verweerde gezicht van mijn liftgenoot. 'Dat dacht ik al', schaterde hij. 'Nee, er zat niets achter mijn vraag hoor. Wees maar niet bang. Dit is gewoon de manier waarop we elkaar in Canada begroeten. Anyway, have a nice time here and welcome to the club!'

Spontaan en gemoedelijk

De korte ontmoeting in die lift was niet alleen een stukje ontgroening, maar gaf me ook een goede indruk van het leven in Canada. Bij bezoeken aan het oude vaderland wordt nogal eens gevraagd: 'Zijn de mensen daar anders?' Het antwoord op deze vraag is: ja en nee. In wezen zijn alle mensen hetzelfde. We zijn een voor een kinderen van Adam en reizigers naar de eeuwigheid. Daar komt bij dat Canada deel uitmaakt van de westerse wereld. De verschillen zijn dus niet zo groot.

Toch zijn de mensen hier over het algemeen vrij spontaan. Nederlanders staan bekend als een beetje stug en gereserveerd, soms ook als bot en zuinig. Canadezen zijn het tegenovergestelde. Vooral Alberta, de provincie waarvan Lethbridge, Calgary en Edmonton deel uitmaken, heeft de naam gastvrij en vriendelijk te zijn. Ben je de weg kwijt? Er is altijd wel iemand bereid je te helpen en voor je uit te rijden. Kom je bij een loket niet goed uit je engelse woorden? Men blijft geduldig luisteren. Stap je een winkel binnen? Niemand van het personeel geeft je het gevoel een nummer te zijn.

Veel Canadezen hebben iets gemoedelijks. Ze werken hard voor hun dagelijks brood, maar ze doen niet zo jachterig. Wat vandaag niet af is, dat

DE NAAM

1

Bijbelstudie over de namen van de Middelaar

ALFA EN OMÉGA

AFSCHIJNSEL
APOSTEL

Een van de kernvragen uit het vragenboekje van ds. Hellenbroek luidt: 'Waarom moet de Middelaar gekend worden?' Velen van ons zullen het antwoord kennen: 'in Zijn namen, ambten, naturen, staten en weldaden'. Vaak beperken we ons in gedachten tot de meest bekende namen van de Middelaar. Maar wist u dat er wel meer dan tweehonderd namen voor Christus in de Bijbel staan? In deze nieuwe rubriek willen we u in De Saambinders in het jaar 2010 telkens bij een van die Namen bepalen. We volgen daarin de volgorde van de letters van het Nederlandse alfabet. U begrijpt dat het slechts een greep is uit het uitgebreide Namenregister van de Middelaar. Mochten wij reeds tot die bevindelijke kennis komen waarover Hellenbroek spreekt? Er is immers geen andere Naam, die onder de mensen gegeven is, door Welke wij moeten zalig worden. Het is het uitzien van beide predikanten die deze rubriek hopen te verzorgen dat Zijn Naam in ons leven verheerlijkt mag worden.

ds. C. Neele en ds. A. Schot

Alfa en Oméga (Openbaring 22:13).

Mag men de namen van de Middelaar wel behandelen op de volgorde van het alfabet? Jawel, Christus Zelf geeft hierin het voorbeeld. Van Hem is het beeld van het alfabet afkomstig. Hij vergelijkt Zichzelf hier bij de eerste en de laatste letter van het Griekse alfabet. Als Hij met de eerste en de laatste letter vergeleken mag worden, sluit dat ook alle andere letters in. Hij is het begin, het einde, maar ook alles wat daartussen ligt.

In mijn geboorteplaats was vroeger een klein winkeltje met de naam: A tot Z. De winkelier wilde daarmee zeggen: hier is alles te verkrijgen. In Christus is alles te vinden. Hij is de Alfa. Aan die eerste letter gaat niets vooraf. Zo is Christus het begin. Hij heeft geen begin, maar Hij is het begin. Hij is de Alfa in Zijn besluit en in Zijn werk. Hij was de eerste in het werk der Schepping. Hij is ook de eerste in het werk der herschepping. Hij was de eerste in de tussentreding bij Zijn Vader in de eeuwigheid. Hij is ook de eerste als Hij een zondaar opraapt. Velen leggen het begin van de zaligheid in de mens. Maar zulken tasten de naam Alfa aan. Hij blijft ook de eerste. Dat is een grote les.

Hij is ook de Omega. Er staat niet dat Hij een einde heeft, maar Hij is het einde. Hij bereikt het doel dat Hem voor ogen staat. Paulus zegt van Hem: 'Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen'. In het rijk der schepping heeft Christus het laatste woord. Hij komt straks als rechter. Ook in het werk der herschepping is Hij de Omega. Hij heeft het Zijn Kerk beloofd: 'En ziet Ik ben met ulieden alle de dagen tot aan de vol-einding der wereld'. Dat Hij de Omega is, mocht de dichter zien toen Hij zong: 'De Heer' is zo getrouw als sterk, Hij zal Zijn werk, voor mij volenden'. Wat moet dit woord voor Johannes op Patmos tot troost zijn geweest.

Vaak kunnen Gods kinderen het niet bezien. Zoals een klein kind moet leren lezen, zo moeten de gelovigen Zijn namen leren spellen, letter voor letter. Dat kan alleen het onderwijs des Geestes leren. Zal Hij de laatste zijn in uw leven? Zal Hij de Omega voor ons zijn, dan moet Hij ook de Alfa zijn.

ds. A. Schot

komt morgen wel. Er lijkt in dit immense land met zijn weidse vlakten veel minder stress te zijn dan in Europa. De steden groeien wel, maar men woont er vaak niet boven op elkaar en dus zijn er veel minder “korte lontjes”. Kortom, men is hier meer relaxed.

Een mooi voorbeeld daarvan is het komische tafereel dat je soms kunt zien bij een “four way stop”. Op zo’n kruispunt moet het verkeer uit alle vier richtingen tot stilstand komen. Wie het eerst stil staat, mag ook het eerst weer optrekken. Het gebeurt wel dat er vier automobilisten bijna tegelijk tot stilstand komen en dat niet een van hen doordruwt. Alle vier zitten ze naar elkaar te wuiven alsof ze willen zeggen: Ga jij maar eerst! Misschien kunnen wij daar wat van leren.

Informeel en tolerant

Canadezen zijn ook minder formeel dan de gemiddelde Nederlander. Net als de Amerikanen noemen ze elkaar direct bij de voornaam. Iedereen een hand geven op een verjaardag is er niet bij. Ook aan kleren wordt veel minder aandacht en geld besteed. De terreur van dure kwaliteitskleding en toffe merkschoenen wordt hier (nog) niet zo gevoeld. Je ziet mensen soms in jogging-tenuë bij elkaar op bezoek gaan, of zelfs in pyamas hun boodschappen doen.

Aan de andere kant heeft men toch ook weer gevoel voor stijl. Wie naar de kerk gaat, kleedt zich op z’n zondags. Wie een begrafenis bijwoont, heeft als vanzelf donkere kleding aan. Veel scholen, ook binnen onze gemeenten, verwachten van hun studenten dat ze een uniform dragen. En bij een diploma-uitreiking waan je je soms in Oxford of Cambridge. Dat laatste zal overigens wel met de engelse wortels van Canada te maken hebben.

Over kleding gesproken: niemand kijkt er raar van op als een vrouw een jurk of rok aanheeft. In plaats van een spottende opmerking krijgt ze soms juist een welgemeend compliment. Ook ambtsdragers in zwarte pakken hoeven niet bang te zijn voor vuile blikken. Op een luchthaven zal men wellicht wat verbaasd kijken (‘Wow! You are all dressed up!’) en zal men belangstellend vragen wat je bent: piloot, diplomaat, bankbediende, veiligheidsfunctionaris of begrafenisondernemer, maar geen mens begint mistig te kijken wanneer je “pastor” of “minister” blijkt te zijn.

Natuurlijk, men wéét vaak niet eens van “die zware kringen” en men is dus

ook niet behept met allerlei vooroordelen. Maar ook als men wél onze achtergrond kent, maakt dat niet eens zoveel uit. Canada is immers een land met allerlei bevolkingsgroepen, godsdienstige gemeenschappen en culturele gewoonten. Je ontmoet er Anglicanen uit Engeland, Lutheranen uit Duitsland, Mennonieten uit Rusland, Rooms-katholieke Italianen uit Zuid Europa, Chinezen uit het Verre Oosten, Tamils uit Sri Lanka, Moslims uit India, Sikhs uit Pakistan en ga zo maar door.

De Canadese samenleving wordt dikwijls vergeleken met een verpallet of, beter nog, met een mozaïek. In de smeltkroes van Amerika moeten alle culturen het afleggen tegen het gemeenschappelijke Amerika-gevoel,

Het feit dat Canada erg verdraagzaam is ten opzichte van minderheden geeft ongekende mogelijkheden voor islamieten met extreme denkbeelden.

maar Canada staat een stuk toleranter tegenover iemands land van herkomst en specifieke gewoonten. Zolang je maar op vaste tijden eer betoont aan de rood-wit-rood gestreepte vlag met haar karakteristieke “maple leaf”, mag je in eigen kring zijn én blijven wie je bent.

Moreel en geestelijk

Het lijkt erop dat Canada in moreel opzicht nog niet zo ver weg is als Nederland. De naam Holland is voor veel Canadezen een synoniem voor “drugsparadijs” en “euthanasiefabriek”. Men heeft er bepaald geen hoge pet van op. Aanstootgevende reclame langs de wegen wordt hier ook nauwelijks gezien. Bovendien

wordt het land momenteel geregeerd door de *Conservatives*, terwijl de *Liberals* in de peilingen steeds verder wegzakken.

Toch is er ook een andere kant. Om maar iets te noemen: de *Conservatives* zijn in de praktijk helemaal niet zo conservatief, zeker niet als het gaat over ethische vraagstukken. Zo is Canada vrijwel het enige land ter wereld dat geen abortuswetgeving kent. Met andere woorden, abortus kan hier tot de laatste week van een zwangerschap ongestraft worden uitgevoerd. Ook is er een levendige vrouwenhandel die oogluikend wordt toegestaan door de autoriteiten. De media worden beheerst door een volijverige linkse elite. De meeste universiteiten zijn bolwerken van verzet tegen “de dominantie van de blanke, mannelijke, protestantse cultuur”. Rechters lijken meer macht te bezitten dan het parlement, en mensenrechten-commissies jagen constant op nieuwe slachtoffers. Daarnaast groeit het moslim-aandeel van de bevolking gestaag. Het feit dat Canada erg verdraagzaam is ten opzichte van minderheden geeft ongekende mogelijkheden voor islamieten met extreme denkbeelden.

Moreel en geestelijk is er dus heel wat aan de hand met Canada. Jawel, vergeleken met de secularisatie en het verval in Nederland loopt het land gelukkig nog achterop, maar Canada is met een inhaalslag bezig die buitengewoon verontrustend is. Het lijkt in bepaalde opzichten zelfs harder te gaan dan in Nederland. Geldt dat ook van het kerkelijk erf? Wordt het gemerkt in onze gemeenten alhier? Is het leven van die gemeenten vergelijkbaar met dat van onze gemeenten in Holland? Over die vragen gaat het de volgende keer.

(wordt vervolgd)

Lethbridge (Canada), ds. C. Sonneveld

1

Jongeren en crisis

Een collega heeft een jongen strafwerk opgegeven. Maar deze brugklasleerling weigert. Hij heeft niets gedaan en wil het beslist niet maken. We raken met z’n drieën aan de praat. Nog weigert Pim pertinent. Hij zal zijn vader

wel laten bellen. Een dag later, nadat we er samen een nachtje over hebben geslapen, komt hij op mijn kamer. Tot m’n verbazing heb ik een heel andere Pim tegenover me. Het werk is af en hij ziet in dat hij verkeerd is geweest. Niet

die jongens achter hem hebben het gedaan, maar hij zelf. Hij biedt excuses aan voor zijn brutaliteit tegen de docent. Ik aanvaard dit met blijdschap.

'Vertel je het straks zelf ook aan je leraar, Pim?'

Jongeren en geloofscrisis

Het is al weer ruim anderhalf jaar geleden dat het RD kopte met 'Driekwart jeugd vindt religie onbelangrijk'. Een onderzoek naar het welbevinden van meer dan 15.000 jongeren tussen de 12 en 18 jaar. Ongeveer 70% is onverschillig over godsdienst en voelt zich erg gelukkig. Een kwart van hen drinkt te veel.

Een landelijk, algemeen beeld. Maar hoe is het met onze jongeren? Nog niet zo lang geleden heb ik de uitslag van een enquête onder 800 jongeren (12-17 jaar) van onze scholen gezien. Ik haal er een paar stellingen uit, met erachter het gekozen percentage oneens en eens.

'Ik lees iedere dag voor mezelf uit de bijbel' (oneens: 47%, eens 53%). 'Ik ervaar het huisbezoek als een zinvol gebeuren' (oneens: 39%, eens: 61%). 'Na de kerkdienst praat ik in ons gezin over de preek' (oneens: 56%, eens: 44%). 'Voor mijn persoonlijk leven heb ik veel steun aan de preken die ik hoor' (oneens: 52%, eens: 48%). 'Voor mijn persoonlijk leven heb ik veel steun aan de godsdienstlessen op school' (oneens: 54%, eens: 46%).

Er is dus huiswerk. Huiswerk voor leerlingen, maar ook voor ouders, docenten en kerkenraden. Hoe komen wij over in al ons bezig zijn? Wat blijft er achter van de godsdienstige opvoeding? Raken we de harten? Haakt een deel van deze jongeren straks toch af? En wat betekent afhaken? Eenvoudige vragen, moeilijk te beantwoorden.

Bij afhaken denk ik aan losraken van de haak. De vis wordt gevangen of raakt los van de haak. Zwemt dan vrij rond. Nou ja, vrij? Nog even terug naar de enquête. Het blijkt dat verreweg de meeste scholieren de Bijbel zien als het Woord van God. Dat God de Schepper is en alles bestuurt, wordt ook algemeen aanvaard. Dit mogen we als heel positief zien in de enquête-uitslag. Maar de vertaalslag naar invulling voor het persoonlijk leven blijft achter. Dan zien we helaas veel lagere percentages.

We weten dat de invloed van ouders, docenten en kerkenraadsleden geringer is op de levenshouding van de jeugd, dan beïnvloeding door de groep. De groep heeft ontzettend veel

invloed op de leefwereld van onze kinderen. Daardoor is juist de groep reformatorische jongeren een risicogroep. Ze zijn zo gemakkelijk over te halen. Wat is het dan vooral nu van belang dat opvoeders echt zijn en getuigend mogen spreken.

Over zuigkracht gesproken

Ik denk aan het gesprek dat ik met Ellen heb. Naar aanleiding van een jeugdbundel over het geloof. Ze is er nogal door aangesproken en vertelt over de inhoud. Ons gesprek richt zich op de eis om te geloven. Ellen: 'Het heil wordt ons aangeboden en met de hulp van de Heilige Geest kunnen we dit aannemen. We mogen, ja moeten toch de beloften van God accepteren? Deze af te slaan is het beledigen van God', zegt Ellen.

Ik praat met haar door en vertel haar over de tekst op een grafsteen, die ik onlangs op een begraafplaats zag. 'De dood verstoort de mooiste band'. Begrijpelijk dat een vrouw dit op de steen van haar man heeft laten zetten. Maar is het de waarheid? Moet het niet zijn: 'Door de zonde is de mooiste band verstoord?' De dood is een gevolg van onze, van mijn zonde en schuld.

Het valt niet mee voor de jeugd om in deze tijd de juiste keus te maken. Ze worden zo gemakkelijk meegezogen.

Ik vraag aan Ellen of ze hierover ook iets heeft gelezen in het boekje. Want ten diepste gaat het om een genadige geloofsgift van de grote Gever. De Heere schenkt nieuw leven en geloof, opdat de zondaar Hem weer zal dienen en eren. Ik geef haar het voorbeeld van de bal in het water. Soms wens je de zonde met wortel en tak uit het hart uit te roeien. Dan is het als het diep onderduwen van een bal in het water. Weg ermee! Maar wat een ervaring. Plotseling komt hij met veel kracht weer omhoog. Niet te stuiten. Nooit krijg je de bal onder. Wordt er in de bundel ook geschreven over deze strijd?

Het valt niet mee voor de jeugd om in deze tijd de juiste keus te maken. Ze worden zo gemakkelijk meegezogen. Er is zoveel wind van leer. In onze woonplaats maken de Doorbrekers veel reclame en ophef. Honderden mensen trekken op de diensten van deze groepering af. Aantrekkelijk, ook

voor jonge mensen. Hun website spreekt duidelijke taal. De flyer, die ik door de brievenbus krijg, is pakkend en wervend: 'Kom zondag naar Superkids XL, super leuk. Wij als Doorbrekers hebben muziek, dans, poppenspel, film en.... een heerlijke Happy Meal van McDonald's. Voor papa en mama is er een speciale dienst met muziek, multimedia en sketches. Een vrolijke en inspirerende samenkomst met humor, goed nieuws en genezing'.

Vergelijk dit eens met de eenvoudige Schriftuurlijke preek, zonder enige opsmuk, tijdens onze kerkdienst. Is het dan geen wonder dat we het verliezen? Zo lijkt het wel. Maar de werkelijkheid is anders. Zullen de Doorbrekers over vijf jaar nog mensen trekken? Of is er dan weer een nieuwe hype? Laten wij vasthouden en geloven dat alleen de Heere ons en onze jongeren kan bekeren en behouden. Alleen door Zijn werk van verootmoediging en vernedering is en blijft er hoop voor de toekomst. Dit werk is niet te stuiten, noch te breken. Ook al breken er velen door en wordt ons land overspoeld met godsdienstig vermaak. Jeremia zegt in hoofdstuk 31:17: 'En er is verwachting voor uw nakomelingen, spreekt de Heere'.

Echt vrij

Jongeren die afhaken denken dat ze vrij zijn. Vrij om te leven naar eigen inzicht en goeddunken. Maar hoe beoordelen wij jongeren die wel in het spoor van de Schrift en hun ouders willen gaan? Hebben zij niet evenzeer bekering van God nodig?

Bij "vrij-zijn" denk ik aan de fietstocht van vorig jaar. Op nog geen drie meter van me vandaan staat een reiger langs het fietspad in de smalle sloot. Hij heeft een pad in de bek. De deels witte onderbuik glanst tussen de snavel. De vier pootjes zijn vrij. Het diertje spartelt. Ik houd iets in, maar de reiger verroert geen "vin". Kan ik de pad nog bevrijden en redden van de dood?

Mijn gedachten? We kunnen denken dat we vrij bewegen. Maar ten diepste zijn we gevangen, zitten vast in satans klauwen, ook al geeft hij ons wat speelruimte. Hij laat zich zijn prooi nooit ontnemen. EEN is er die hem zijn vaten kan ontroven. Hij heeft gezegd: 'Ga weg, satan, want er staat geschreven...' (Mattheüs 4:10) 'Houd in Uw Woord, mijn gang en treden vast'.

(wordt vervolgd)

Barneveld,

A. Karens

Het Heilig Avondmaal en de drie stukken

Verschillende geloofsoefeningen

Er zijn bekommerde harten, die door veel onverzekertheid worden geplaagd, maar ze hebben toch wel eens met een brandend hart in de kerk gezeten, zoals de Emmaüsgangers. Hun hart is wel eens gaan branden als de heerlijkheid, dierbaarheid en noodzakelijkheid van Christus in het Evangelie verkondigd werd.

Toen mocht er voor hun zielsoog in hun nood en dood wel eens iets oplichten van Hem, zoals Hij ons in het Evangelie getekend wordt als de Schoonste van alle mensenkinderen, in Wiens lippen genade is uitgestort. Toen werd als het ware hun hart uit hun lichaam getrokken naar Hem toe. Toen heeft Hij hun hart ingenomen met Zijn wonderlijke liefde, ook al kennen ze nog zo weinig van Hem.

Zulke zielen missen de verzekering, dat Christus hun deel is en dat hun zonden vergeven zijn, maar hun hart schreeuwt naar Hem, zij hongeren en dorsten naar Zijn gerechtigheid. Christus is hen als Borg dierbaar en noodzakelijk geworden in hun eigen nood en verlorenheid. Als hen gevraagd wordt, zoals Christus aan Petrus vroeg: 'Hebt gij Mij lief?', o, dan mogen ze zeggen: 'Gij weet, dat ik U liefheb'.

Zouden zulken niet aan de tafel des Heeren genodigd worden? Ze zijn er hartelijk welkom. Al is er nog veel bekommering, al is Jezus voor hen nog een zo weinig gekende Jezus, Hij is toch geen Vreemde voor hen gebleven. Ze hebben iets van Zijn heerlijkheid gezien vanuit het Evangelie en hun hart is door Hem ingenomen. In zichzelf hebben zij niets anders overgehouden dan hun nood en dood, al hun wegen om tot God te komen zijn doodgelopen, maar het leeft in hun hart: Mijn zak zal niet zijn ontbonden, voordat ik Jezus heb gevonden. Om het met Brakel te zeggen: dan trekt de dierbaarheid van Jezus wel eens hun handen en hun voeten en hun ogen, ja heel hun hart naar Hem toe. Zouden zulke zondaren niet wel-

kom zijn aan de tafel des Heeren?

Er zijn verschillende geloofsoefeningen. Anderen zijn dichterbij gebracht. Zij weten van een meer heldere openbaring van Christus aan hun hart door Woord en Geest. Zij hebben meer van Jezus gezien. Zij hebben meer gezien van Zijn dierbaarheid en noodzakelijkheid, van Zijn gewilligheid en algenoegzaamheid.

Weer anderen zijn gekomen tot de vastheid in Christus. Zij mogen weten hoe het anker van hun hoop is vastgemaakt in Zijn gerechtigheid en hoe al hun zonden zijn weggenomen door Zijn bloed. De vrijspraak klonk vanuit het Evangelie door in hun schuldige ziel en zij hebben zich mogen verblijden in de mantel der gerechtigheid, die hen werd omgehangen.

Ik vrees wel eens dat er in onze tijd al meer doorkan bij de avondmaalgangers. Hoe ver kan ik met de wereld mee, om nog net avondmaalganger te kunnen zijn?

Maar al zijn er verschillende geloofsoefeningen, hieraan is het geloof toch te kennen, in welke stand van het geestelijke leven ook, dat Jezus voor het geloof dierbaar geworden is. En of het nu is in het gemis en met veel bekommering, of in het bezit en met veel verzekering, als Hij ons maar dierbaar werd, noodzakelijk werd, dan zijn we welkom aan de tafel des Heeren. En als het goed is, zullen we in onszelf bedelaar blijven tot de laatste snik.

Het stuk der dankbaarheid

Het Avondmaalsformulier spreekt ook over het stuk der dankbaarheid: 'Ten derde, onderzoek een iegelijk zijn consciëntie, of hij ook gezind is, voortaan met zijn ganse leven, waarachtige dankbaarheid jegens God de

Heere te bewijzen, en voor het aangezicht Gods oprecht te wandelen; insgelijks of hij zonder enige geveinsdheid alle vijandschap, haat en nijd van harte afleggende, een ernstig voornemen heeft, om van nu voortaan in waarachtige liefde en enigheid met zijn naaste te leven'. Hier gaat het dus over de wandel in een nieuw leven.

Bij iemand als Calvijn komen de drie stukken zo duidelijk naar voren komen. Hij spreekt over een diep besef van eigen onwaardigheid (het stuk der ellende), een hopen op het heil in Christus (het stuk der verlossing) en een begeren volgens het Evangelie te leven (het stuk der dankbaarheid). Sterke nadruk legt hij op de wandel in het nieuwe leven. De boetvaardigheid moet blijken uit de werken. Niet onze onwaardigheid, maar wel een slordig en onachtzaam leven staat een recht avondmaalsgebruik in de weg. In zijn *Traktaat over het Avondmaal* zegt Calvijn dat de ware boetvaardigheid vast en blijvend is en ons niet voor één dag of één week, maar zonder einde onophoudelijk doet strijden tegen het kwaad dat in ons is. Het stuk der dankbaarheid, de onophoudelijke begeerte om in een nieuw leven te wandelen, heeft bij Calvijn dus een grote plaats.

Ook Brakel vergeet het stuk der dankbaarheid niet als hij spreekt over een ernstig voornemen om heiliger te mogen leven. Daarbij rekent hij ook dat we hoogachting hebben voor de kerk. Dat had te maken met de labadisten in zijn dagen, die de kerk verachtten.

Heel concreet

Willem Teellinck spreekt heel concreet over het stuk der dankbaarheid, als hij noemt de zonden van overdaad en lichtvaardigheid, van uitwendigheid in kleding en onenigheid met de naaste. Avondmaal vieren en in haat en nijd met de naaste leven is ten enenmale in strijd met elkaar. Teellinck zegt dan ook dat het verlangen naar zekerheid gepaard moet gaan met een haten en vlieden van de zonde. Daaruit moet de oprechtheid van dat verlangen blijken. Concreet gezegd: avondmaalvieren en tegelijk een werelds leven leiden, kan en mag niet samengaan.

Ik vrees wel eens dat er in onze tijd al meer doorkan bij de avondmaalgangers. Hoe ver kan ik met de wereld mee, om nog net avondmaalganger te kunnen zijn? Het is een vraag die haaks staat op de vreze des Heeren.

Bij het zelfonderzoek met het oog op het Heilig Avondmaal hoort ook de vraag hoe ons leven is, hoe onze levenswandel is. Wat zien anderen van ons?

Daarbij hoort ook, zegt Teellinck, onze kleding. Op de Kermis IJdelheid onderscheidden Christen en Getrouw zich door hun kleding, door de inhoud van hun gesprekken en door het feit dat zij geen enkele belangstelling hadden voor de waren die daar werden aangeboden.

Men sprak vroeger wel over gewaad, gelaat en gepraat. Daarbij, als we in onenigheid met onze naaste leven en het is niet onze hartelijke begeerte om het weer in orde te maken, en we hebben ook niet alles gedaan wat in ons vermogen ligt om het op te lossen, dan mogen we zo niet toetreden tot de tafel des Heeren.

De tere vreze des Heeren

Het is niet om het even hoe Gods kinderen wandelen. Een slordige levenswandel doet Gods ongunst ervaren en kan ook zoveel wegnemen van de eerbied aan de tafel des Heeren, terwijl de Heere over een voorzichtige en tere wandel in Zijn vreze, Zijn gunst doet ervaren. Dat legt ook beslag op anderen, daar gaat wat van uit, dat

maakt anderen jaloers. 'Laat uw licht alzo schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken mogen zien, en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken' (Mattheus 5:16).

Wat is het een zegen als onze jongens en meisjes jaloers kunnen worden op de avondmaalgangers. Als zij als voorbeelden mogen wandelen in het midden van de gemeente. Als hun leven iets laat zien van de nauwe omgang met de Heere en van het haten van de zonde. Niet alleen de Heilige Doop, maar ook het Heilig Avondmaal 'vermaant en verplicht tot een nieuwe gehoorzaamheid'.

Waar zou het bij Gods kinderen zo vaak op vastzitten? Dat zij zo ver van de Heere vandaan leven. Dat zij Hem zo gemakkelijk aan Zijn plaats kunnen laten. Dan kan er wel genade zijn, maar dan ontbreekt de tere vreze des Heeren. Een leven in die tere vreze, dat is een leven dichtbij de Heere, dat is een leven uit Christus. Als we erbij leven, wat onze zonden de Zaligmaker hebben gekost, zouden we die zonden dan niet haten met een dodelijke haat? Daar klopt het hart van het stuk der dankbaarheid.

(slot)

Zeist, ds J.J.van Eckeveld

ogen ziet en anders verwoord.

Verder kunnen allerlei vragen de zieke bezetten: Hoe zal het verder gaan? Hoe zal ik sterven? Zal ik stikken? Zal ik in de slaap overlijden? Zal de pijn ondragelijk worden?

In het pastoraat is het van belang te weten dat deze vragen een medemens zo kunnen bezetten dat alle pastorale woorden die aan het bed gesproken worden te veel zijn.

In verband met de lichamelijke zwakte moet de hoeveelheid bezoek ook beperkt worden. Soms moet men in het pastoraat gemeenteleden hierop wijzen. Het is nodig dat de zieke de spaarzame energie die resteert niet geheel verbruikt aan allerlei bezoek. Nodig is dat degene met wie men in huis het leven gedeeld heeft, bij de zieke kan verkeren. Daarnaast is het voor de patiënt van belang dat er tijd is om ook Gods Woord dat aan het ziekbed gelezen wordt, te overdenken en zichzelf af te vragen: Mijn ziele doorziet gij uw lot hoe zult gij rechtvaardig verschijnen voor God?

Medische grenzen

Het medisch handelen kan voor de zieke en de familie veel vragen met zich meebrengen. Daarin wordt van hen eerlijkheid gevraagd. Spreekt u vooral reeds bij een opname uit dat u op grond van Gods Woord van mening bent dat het leven altijd geëerbiedigd moet worden. Het gebeurt nog wel eens dat we er het zwijgen toe doen.

Stel, de doktoren stellen voor de behandeling te beëindigen. We mogen daar als familie over nadenken. Thuis bellen we de predikant of een ouderling. Soms vindt men zelfs dat die maar met de dokter moet spreken dat iets op grond van Gods Woord niet mag. Toch hebben we als familie de eerste verantwoordelijkheid om aandacht te vragen voor Bijbelse uitgangspunten. Als u dat gedaan hebt, mag u altijd tijd vragen voor bezinning. U kunt bijvoorbeeld aangeven dat u er nog met anderen over wilt praten. Doktoren zullen dit, als het goed is, respecteren. Via het onder ons bekende NPV kunt u navraag doen naar de situatie. Men kan u zo nodig terzijde staan in het overleg met de doktoren.

Verder moeten we er van doordrongen zijn dat een arts zich, gelet op zijn beroep, zal inspannen om het beste voor de patiënt te zoeken. Er kan ook ten onrechte wantrouwen zijn. Aan de andere kant kent iedere medische behandeling ook grenzen. Het kan

11

Is iemand krank onder u?

Een ziekbed doet ons beseffen dat we sterfelijke mensen zijn. Het roept ons toe: Mensenkind, u bent op weg naar uw eeuwig huis.

Wij weten niet of aan ons sterven een ziekbed vooraf gaat. We kunnen plotseling sterven, of door een ongeval.

In de ambtelijke bediening worden we ook regelmatig geroepen bij een ziekbed dat een sterfbed zal worden. Wat wordt ook dan in de ambtelijke bediening ervaren dat we nietig zijn in het licht van de tijdelijke en de eeuwige nood. Toch is het nodig dat we ter opscherping ons afvragen hoe we aan het sterfbed verkeren van een medereiziger naar de eeuwigheid.

Mijn lichaam

'Mijn lichaam, mijn lichaam, als ik nu

nog bekeerd zou moeten worden, het zou niet meer kunnen', zo riep een kind van God ooit haar kinderen toe toen ze op het sterfbed lag. Dit voorbeeld maakt duidelijk dat het sterfbed een mens lichamenlijk helemaal kan bezetten. Er is geen ruimte meer voor iets anders dan het lichaam.

Eerst waren er vragen rond het 'wat' van de kwaal, daarna over het 'hoe' van de behandeling. Er is spanning geweest rond de uitwerking. Als blijkt dat de situatie alleen maar ernstiger wordt, dringt de gedachte dat het sterven wordt zich steeds meer op. Pijn kan het lichaam bezetten. Pijnbestrijding, die vaak ten koste van de helderheid gaat, mag en moet gegeven worden. Het is goed om te weten dat pijnbestrijding kan maken dat de zieke de werkelijkheid anders onder

ongeoorloofd zijn om langs kunstmatige weg te gaan voeden, te beademeren, te reanimeren.

Het kan ook nodig zijn een behandeling te stoppen. Deze beslissingen zijn soms heel moeilijk. Ook artsen zijn nietige mensen met een beperkte kennis. Zij maken naar beste weten een afweging en proberen behandelingen te mijden die het lijden van de patiënt alleen maar erger maken. Men kan niet kunstmatig gaan voeden als de dokter vaststelt dat het lichaam geen voedsel meer accepteert omdat dat het bezig is af te sterven. Een mens sterft in deze omstandigheden niet omdat hij geen eten krijgt, maar eet niet omdat hij stervende is.

Men mag niet langs kunstmatige weg vocht toedienen als het gevolg zal zijn dat het vocht zich achter de longen zal ophopen en verstikking dreigt. Reanimeren is onverantwoord als een wegstervend mens onder die ingreep zal overlijden.

Hoe moeilijk het sterven ook is, we zullen onder ogen moeten zien dat een dokter moet terugtreden als de dood onafwendbaar naderbij komt. Soms wordt wel gezegd: Als ik wist dat vader of moeder kon sterven, zou ik deze of die behandeling niet meer nodig vinden. Alsof de dokter de genadetijd kan verlengen.

Vertrouwensband

Wat is het nodig om in het pastoraat een vertrouwensband te hebben of te krijgen met het zieke gemeentelid. We moeten ervan doordrongen zijn dat er meelevend en vooral luisterend een vertrouwensband groeit.

Zo'n band kan in korte tijd tot stand komen.

Daarom is het nodig dat zoveel mogelijk dezelfde ambtsdrager het bezoek aflegt. Wisselt men steeds met ambtsdragers, dan moet steeds hetzelfde verteld worden over de omstandigheden en het verloop van de ziekte. Dit vraagt onnodig veel inspanning.

Trouw zijn in het bezoek is ook nodig. Met de zieke moet eerlijk onder ogen worden gezien de ernst van de situatie en de verwachting die men daarbij heeft. Wordt het naderend einde niet aan de orde gesteld, dan kan het zijn dat de bezochte het ook verzwijgt. Het spreken over het naderend einde moet aansluiten op wat de patiënt daarover zegt.

Men dient ook naar de geestelijke situatie te vragen. Stel echter niet steeds dezelfde vragen. Sluit aan bij antwoorden die u een vorige keer gehoord hebt. Laat openingen om daaraan wat toe te voegen.

Het zal ook wel eens gebeuren dat u niet weet wat u moet zeggen. Maar dat is niet erg. Zit dan maar een moment stilzwijgend naast de zieke. Laat de ernst van zijn situatie zwijgend tot u doordringen.

Smee de Heere voor uw bezoek en tijdens uw bezoek of u met uw ogen en oren mag opmerken wat er in de zieke omgaat. Vraag een woord op Zijn tijd en op Zijn plaats om te spreken.

(wordt vervolgd)

Barendrecht,

ds. L. Terlouw

is met Mijn naam vervuld'. Er zijn vier preken uit het Oude en vier uit het Nieuwe Testament. Wie de preken leest, hoort in gedachten ds. Blok het Woord bedienen. Het zijn duidelijke preken, die heel geschikt zijn om bij leesdiensten te gebruiken, maar ook voor persoonlijk gebruik. De stijl is boeiend. Vaak gebruikt ds. Blok heldere voorbeelden om zijn preek te verduidelijken.

Het zijn schriftuurlijk-bevindelijke preken. De mens wordt in zijn verlorenheid erin getekend. 'Elke zonde is gruwelijk in Gods oog en elke zonde maakt ons doemwaardig en strafwaardig voor Zijn aangezicht. Maar als er één ding is dat God niet verdragen kan, dan is dat de zelfverzekerdheid, dan is dat de hoogmoed. Dat is wat de Heere van Zijn volk nooit en te nimmer kan verdragen' (blz. 16).

De noodzaak van ontdekking aan zonde en schuld wordt benadrukt, maar ook van het verliezen van alle gronden buiten Christus. 'Ach, er zijn wat een mensen die loven en die roemen in Jezus, maar laten we nooit vergeten dat dit altijd gaat in de weg van roepen en smeken, van afgebroken worden in jezelf ... dan gaat het door het afgesnedene, het onmogelijke van mijn kant heen. Dan moet alles worden afgebroken bij de aanvang, maar ook waar de Heere genade, meerdere genade schonk, bij de verdere voortgang' (blz. 24).

Er is ook aandacht voor de verdere geloofsoefeningen: 'Nu is er echter een nadere onderhandeling tussen Christus en de ziel. Door de profetische bediening van Christus gaat Hij plaatsmaken voor Zijn priesterlijk werk. En wat betekent dat? Gemeente, dan moet mijn schuld worden betaald. En dan kan ik die schuld niet betalen met wat er wel eens in mijn leven is gebeurd. Als de Heere gaat komen met Zijn heilig recht: er moet betaald worden, dan is het nodig dat die uitnemende Zaligmaker tussentreedt met de prijs van Zijn dierbaar bloed, anders is het eeuwig omkomen' (blz. 139). De dierbaarheid en noodzakelijkheid van die Borg wordt door ds. Blok in deze preken verkondigd.

Ook de onbekeerden worden hartelijk aangesproken en opgewekt. 'Ik heb wel eens een jongen op catechisatie gehad die zei: Dominee, ik denk wel eens: als ik geleefd zou hebben tijdens de omwandeling van de Heere Jezus op aarde, dan zou het eigenlijk gemakkelijker geweest zijn om bekeerd te worden dan nu. Denkt u dat ook? Weet u wat een bekende uitdrukking van Calvijn is? Hij zegt dat de Heere Jezus nóg rondgaat in het gewaad van Zijn Woord en dan gaat Hij nog rond, zoekende. Wie? U, jou! Dan

BOEKENNIEUWS

"De rol des boeks is met Mijn naam vervuld", door ds. L. Blok; uitg. Den Hertog, Houten; ISBN 978 90 331 2190 6; 145 blz.; € 14,90.

Ds. L. Blok mocht dit jaar veertig jaar dienen in het ambt van predikant. Vele malen heeft hij het Woord Gods mogen prediken, 's zondags, maar zijn naam was ook veel te lezen bij de vermelding van

de weekbeurten. Hoeveel malen zou hij het Woord verkondigd hebben? In die veertig jaar zeker meer dan achtduizend maal.

Nooit echter wilde ds. Blok dat een prekenbundel van hem zou worden uitgegeven. Maar bij zijn veertigjarig ambtsjubileum is hij overstag gegaan. Er is een bundel van acht preken van hem verschenen onder de titel "De rol des boeks

moet je niet opzij kijken, dan moet je niet naar voren kijken, nee, heel persoonlijk: u, jou. Laten we bedenken, zoals we hier in Gods huis mogen samenzijn, dat de Heere ons nog betuigt dat Hij geen lust heeft in onze dood, maar lust heeft in ons leven en in onze waarachtige bekering ... Jongen, meisje, de Heere klopt vandaag op de deur van je hart en zegt: Wie heeft er nou eigenlijk recht op je, wie komt dat toe? Geef Mij uw hart' (blz. 89). De Heere moge deze prekenbundel tot zegen stellen.

Zeist,

ds. J.J. van Eckevelde

"Een lied op den sabbatdag" (deel 2); uitg. Ned. Ver. tot bevordering van de Zondagsrust en de Zondagsheiliging; besteladres: Fred. v.d. Paltshof 15, 3911 LA Rhenen; 112 pag.; € 3,-.

"Een lied op den sabbatdag" is een publicatie van de Nederlandse Vereniging tot bevordering van de Zondagsrust en de Zondagsheiliging. Het betreft een verzameling van korte stukjes en verhalen van zeer uiteenlopende lengte en inhoud. Echter, de liefde tot en de eerbied voor de dag des Heeren is een centraal thema. Zo noemen immers de Schotse kerken altijd de rustdag "The Lord's Day", de Dag des Heeren. Het moet ons tot droefheid stemmen dat zo heel veel inwoners van ons land niet of nauwelijks meer weten waarvoor die dag gegeven is. Het is een dag die aan Gods dienst gewijd en geheiligd zou moeten zijn.

Uit veel van de geschreven stukjes blijkt dat een wandel in de vreze des Heeren, waarin de liefde tot Gods dag duidelijk blijkt, beproefd wordt, maar ook de gunst van de Heere zal doen ervaren. Kennelijke uitredingen en antwoorden op het gebed worden vermeld. Heel mooi is ook het laatste stukje van ds. R.M. McCheyne, waaruit ik het volgende citeer: 'Leert dan vooreerst dat men zich niet moet verwonderen over de tegenkating die de sabbat ondervonden heeft. Het is een oude twist tussen het zaad van de slang en dat der vrouw... Verbaast u niet over de stortvloed van sabbatschenders, die over Brittannië dreigt los te barsten. Zij hebben allen de sabbat steeds gehaat, omdat ze Hem haten Wiens dag het is... Leert ten andere, uzelve hieraan te toetsen of gij een kind Gods zijt. Bemint gij

een heilige sabbatdag? Ik vraag niet of gij het uitwendige van die dag op prijs stelt: een opwekkende preek, vrienden bezoeken, lofliederen zingen; maar of gij het innerlijk van de sabbatdag bemint? De innige gemeenschap met God, de vreugde in Hem; dat Hem beminnen, aanbidden, bewonderen? Bemint gij de sabbat als een sabbat van boven? Herinnert gij u de tijd dat het zo niet was? Bemint gij thans de sabbat meer dan ooit uw ijdele genoegens? Dan vertrouw ik dat gij uit de dood ten leven zijt ingegaan. Leert in de derde plaats dat gij die de sabbat hier niet bemint, die in de eeuwigheid ook nooit zult genieten. Van harte niet alleen ter lezing, maar ook ter navolging aanbevolen.

Staphorst,

ds. C. Vogelaar

Dr. J. Hoek (red.) "Sola Scriptura; De actualiteit van de gereformeerde visie op de Schrift"; Uitg. Groen, Heerenveen, 2008; ISBN 978 905 829 883 6; 213 blz.; € 12,50.

Over het gezag van Gods Woord wordt heel wat nagedacht. Er is inmiddels ook veel over geschreven. Bij dit alles komt de vraag op ons af of we ook werkelijk hebben leren buigen onder de majesteit van het Woord. Dat leert het verstand niet, daarvoor is nodig het krachtdadige werk van Gods Geest. Onder verantwoordelijkheid van de Theologische School van de Gereformeerde Bond (THGB) verschijnt een reeks boeken, waarvan de eerste over de gereformeerde schriftvisie gaat. Verschillende theologen uit hervormd-gereformeerde kring belichten vanuit diverse invalshoeken het schriftgezag. Dr. M.J. Paul schrijft over het schriftgezag en de exegese van het Oude Testament. Zoals vaker laat hij verrassend licht vallen op gedeelten uit het Oude Testament, in dit geval de hoofdstukken over de regering van koning Hizkia. Dat Hizkia in zijn roep om een Borg niet gevraagd zou hebben om vergeving van zonden (blz. 54), lijkt me echter een te magere uitleg van zijn gebed.

In het hoofdstuk "Schriftgezag en geloofszekerheid" behandelt dr. H. van den Belt heel wezenlijke vragen die hij eerder in zijn proefschrift aan de orde stelde. Kernachtig merkt hij op dat de

Schrift niet waar is omdat de kerk de Schrift erkent, maar dat de kerk de Schrift erkent omdat de Schrift al waar is (blz. 87). Ook een opmerking aan het einde van zijn hoofdstuk is van belang: "De christelijke theologie mag nooit toegeven aan de dwingende eis van de postmoderne cultuur om de waarheid van het christelijk geloof te relativiseren" (blz. 102).

Het hoofdstuk van dr. Van den Brink biedt een interessante kennismaking met een nieuwere, maar wel gereformeerde wijze van schriftuitleg, namelijk de theologische interpretatie.

In zijn hoofdstuk over schriftgezag en ethiek gaat drs. N.C. van Velzen wel heel kort door de bocht als hij de bezwaren tegen inenten en het beroep daarbij op Mattheus 9:12 afdoet als "biblicisme". Zulke etiketten helpen de discussie niet verder.

In het woord vooraf sluit redacteur dr. J. Hoek zich aan bij een artikel van wijlen prof. dr. C. Graafland uit 1986. In dat jaar zette Graafland, zij het voorzichtig, een wissel om toen hij de gereformeerde uitleg van de Bijbel veel meer in verband ging brengen met de moderne tijd met al zijn vragen. Deze vragen nam hij vanaf die tijd uiterst serieus. Hij kwam in dit spoor tot conclusies die we niet graag overnemen. In zijn denken leek de moderne mens met zijn vragen te gaan heersen over het klare getuigenis van de Schrift.

Ik ben er niet helemaal gerust op als de stem van Graafland in hervormd-gereformeerde kring de overhand gaat krijgen. Als dr. Hoek schrijft dat de Bijbel 'immers ook een menselijk literair document is dat benaderd kan en mag worden zoals elk ander literair document benaderd wordt' (blz. 26) komen er vele vragen bij me op. Zeker als hij erop laat volgen: 'Met nieuwsgierigheid en in onbevangenheid tasten we allerlei nieuwe ontwikkelingen in de bestudering van de Schriften af'.

'Er valt veel te leren van de profane literaire en historische benaderingswijze', zo schrijft dr. Noordegraaf op zijn beurt over de uitleg van het Nieuwe Testament. Dan moet ik eerlijk zeggen: Met een innerlijke onrust wachten we volgende vruchten af. Zal de THGB, waarvan dr. Hoek directeur is, de volgende instelling zijn waar schriftkritische vragen de duidelijkheid van Gods Woord innerlijk gaan aantasten? Ongewild en onbedoeld misschien, maar toch langzaam en zeker? We hopen en bidden van niet! Het blijft toch voor ons allen gelden: wie meent te staan, zie toe, dat hij niet valle.....

Middelburg,

ds. J.M.D. de Heer

"De eerste christenen. Hun denken en doen," door Arnold Provoost; uitg. Kok, Kampen; ISBN 978 90 77942 38 3; 272 blz.; € 29,95.

De auteur was van 1969 tot 2005 als archeoloog verbonden aan de Katholieke Universiteit van Leuven. Als zodanig is hij gespecialiseerd in de vroeg-christelijke archeologie. Vele publicaties en tentoonstellingen zijn daarover van zijn hand verschenen.

Zo ook dit nieuwe boek: "De eerste christenen". De auteur heeft ervoor gekozen de eerste christenen te bestuderen vanuit hun materiële nalatenschap. In deze doorwrochte studie wordt ingegaan op allerlei onderwerpen, zoals de opkomst

en verspreiding van het christendom, maar met name op het leven van alle dag dat ze leidden. Hun beeldtaal, de vroeg-christelijke kunst, hun gebouwen en nog vele onderwerpen meer worden daarbij besproken. Zo wordt duidelijk gemaakt hoe hun alledaagse leven eruit zag. Uiteraard wordt daarbij ook ingegaan op de nog resterende vroeg-christelijke graven in Rome, de zogenaamde catacomben. In dit boek dat rijk geïllustreerd is, krijgen we een goed beeld van het dagelijks leven van de eerste christenen. Door het wetenschappelijke karakter van deze studie is het geen eenvoudig boek om te lezen. Dat neemt niet weg dat er voor hen die zich in deze materie interesseren veel waardevols in dit boek te vinden is. De vele illustraties doen hier ook goed aan.

's-Gravenpolder,

ds. E. Hakvoort

"Gewetensvragen opgelost"; door John Owen; uitg. Den Hertog – Houten; ISBN 978 90 331 2186 9; 96 blz.; € 11,50.

In dit boek stelt Owen een aantal geestelijke vragen aan de orde die het hart van een mens kunnen bezetten. Aan de hand van de Schrift en de ervaring in de praktijk van het geestelijk leven probeert hij zaken waarover veelal twijfel en onzekerheid bestaan, op te lossen of te verhelderen.

"Op reis naar een beter vaderland"; door Ebenezer Erskine; uitg. Den Hertog – Houten; ISBN 978 90 331 2236 1; 108 blz.; € 13,90.

Schriftuurlijk en pastoraal bewogen beschrijft de auteur een wezenlijke trek van het zaligmakende geloof: het steunen op Christus. Hij doet dit n.a.v. Hooglied 8:5.

"Zo gij Zijn stem dan heden hoort..."; door R.M. McCheyne; uitg. Den Hertog – Houten; ISBN 978 90 331 2205 7; 77 blz.; € 11,50.

Dit boek bevat een aantal treffende stukjes, brieven en gedichten voor de jeugd van deze bekende, jonggestorven predikant uit Schotland, die de jeugd een warm hart toedroeg.

"Profetie en vervulling"; door ds. C. Smits; uitg. boekhandel De Roo - Zwijndrecht; ISBN 978-90-8718-008-9; 209 blz.; € 16,90.

In deze uitgave zijn opgenomen: vijf Adventspreken, één Kerstpreek, een Oudejaars- en Nieuwjaarspreek en twee lijdens- en voorbereidingspreken.

"7 woorden"; door J.I. Packer; uitg. De Groot Goudriaan – Kampen; ISBN 978 90 8865 080 2; 173 blz.; € 16,50.

De auteur geeft een beschrijving van de betekenis van de volgende zeven kernwoorden van het christelijk geloof: zonde, genade, Middelaar, verzoening, geloof, rechtvaardigmaking, heiligheid en heiligmaking.

"God of Darwin"; door Zeger Wijnands; uitg. Ipenburg – Elburg; ISBN 978-90-70105-08-2; 175 blz.; € 19,90.

Voor de auteur was de aanleiding om dit boek te schrijven, de acceptatie van de evolutietheorie binnen veel kerken. Volgens de schrijver is de theologie van Johannes Calvijn nog volop actueel, ter-

BOEKAANKONDIGINGEN

"Als je eenmaal hebt liefgehad, over ds. J. T. Doornebal, geloof, cultuur en politiek"; door Bart Jan Spruyt; uitg. Boekencentrum – Zoetermeer; ISBN 978 90 239 2411 1; 320 blz.; € 17,90.

Niet alleen een mooi portret van deze 'tragische, dichtelijk-romantische predikant', maar ook een beschrijving van een traditie die in vergetelheid is geraakt. De hervormde ds. Doornebal (1890-1975) vertegenwoordigde een christelijk conservatisme dat in de culturele en politieke discussies van vandaag misschien wel actueler is dan ooit. De bekende historicus, columnist van Elsevier en publicist dr. Spruyt blijkt 'iets met hem te hebben'.

"Dieper buigen"; door ds. P. van Ruitenburch; uitg. Den Hertog – Houten; ISBN 978 90 331 2238 5; 71 blz.; € 9,90.

Dit boekje is een vervolg op "Een hele verandering". In tweeëndertig hoofdstukjes wordt beschreven hoe het verder gaat met Gods kinderen na hun aanvankelijke bekering. Zij blijven in zekere zin melk drinkende kinderen, maar anderzijds moeten ze aan steviger kost gaan wennen. Christus moet alles worden. Daar is een dagelijkse bekering voor nodig.

"Volle aren"; door Wulfert Floor, uitg. De Groot Goudriaan – Kampen; ISBN 978 90 8865 069 7; 240 blz.; € 24,90.

Deze bundel bevat niet eerder uitgegeven oefeningen van deze landbouwer uit Driebergen. Zij zijn doordacht van opzet, eenvoudig van taal en rijk van inhoud. Floor behoeft geen aanbeveling.

"Een huis voor de Heere"; door Matthew Henry; uitg. de Banier – Apeldoorn; ISBN 978 90 336 06656; 109 blz.; € 16,90.

Dit boekje van deze Engelse predikant, bekend vanwege zijn uitvoerige bijbelverklaring, wil helpen en stimuleren om in de praktijk van elke dag vorm te geven aan de huisgodsdienst.

"De Wet bevestigt"; door H.F. Kohlbrugge; uitg. De Groot Goudriaan – Kampen; ISBN 978 90 8865 109 0; 217 blz.; € 19,90.

Verklaring van Romeinen 7, met daaraan toegevoegd zijn leerrede over Romeinen 7:14. Hieraan is ook toegevoegd de artikelenreeks van dr. J.C.S. Locher uit 1909 over De verhouding van de christen uit Gods Wet. Het geheel is voorafgegaan door een inleiding over Kohlbrugges ontdekking van de komma.

wijl de theorie van Charles Darwin achterhaald is.

“Revius, de mooiste gedichten; uitg. Boekencentrum – Zoetermeer; ISBN 978 90 239 2423 4; 52 blz.; € 10,90.

Deze bloemlezing biedt Revius' mooiste

geloofsgedichten, gekozen uit zijn dikke verzamelbundel “Over-Ysselsche sangen en dichtten”. Van Schepping tot voleinding. Deze grootste dichter in de Nederlandse gereformeerde traditie zet het leven en de dichtkunst in een allesomvattend verband.

“Het groene hart van het geloof”, door Dave Bookless; uitg. Kok – Kampen; ISBN 978 90 435 1732 2; 169 blz.; € 17,90.

De schrijver wil laten zien hoe men gestalte kan geven aan de Bijbelse opdracht om te zorgen voor Gods schepping.

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

Te Rotterdam-zuidwijk:
ds. W. Harinck te Woerden.

BEDANKT

Voor Bodegraven:
ds. W. Visscher te Amersfoort;
Voor Ermelo:
ds. A. Schreuder te Rijssen-Zuid;
Voor Hilversum:
ds. A.A. Brugge te Dordrecht;
Voor Krabbendijke;
ds. G.J.N. Moens te Meliskerke;
Voor Oostkapelle:
ds. W. Harinck te Woerden;
Voor Randburg (zuidAfrika):
ds. F. Mulder te Wageningen;

Voor Rilland-Bath:
ds. B. van der Heiden te Alblasserdam;
Voor Rotterdam-Centrum:
ds. M. Karens te Werkendam;
Voor Sint Annaland:
ds. D. de Wit te Risszen-West.

■ AANGEPASTE KERKDIENTST TE ELSPEET

Op **zaterdag 16 januari** zal in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Elspeet een aangepaste kerkdienst voor mensen met een verstandelijke handicap worden gehouden. In deze dienst, die om 15.00 uur begint, hoopt ds. G. van Manen voor te gaan. Het thema van de preek is: “De twaalfjarige Jezus”, n.a.v. Lukas 2:41-52. Iedereen – wel of niet gehandicapt – is van harte welkom.

ven. Mijn excuses daarvoor! De informatie was gebaseerd op wat in De Saambinder van 5 februari 2009 onder ‘Pastoriezorgen’ door ds. Neele was geschreven. De feiten zijn echter als volgt naar ds. Meeuse me letterlijk laat weten: ‘In 2008 – maar dat was dus een jaar eerder – heb ik in twee periodes veel aangezichtspijn ondervonden, maar gelukkig is dit door een behandeling in Amsterdam geheel weggenomen in december 2008. Je begrijpt dat ik dit als een bijzondere zegen heb ervaren en dat er verwondering was dat ik in 2009 weer alle arbeid heb mogen doen als in het begin van mijn ambtelijk werk, meer dan zevenentwintig jaar geleden.’

Klaaswaal,

ds. G.J. van Aalst

■ VAN DE REDACTIE

Wij herinneren belanghebbenden aan de regel dat aangeboden kopij voor plaatsing in De Saambinder **uiterlijk woensdag 17.00 uur** in het bezit van de redactiesecretaris dient te zijn, althans indien men het desbetreffende bericht geplaatst wenst te zien in het nummer van de daarop volgende week (zie colofon op pag. 2). Wij hebben hierbij in het bijzonder aan tijd gebonden aankondigingen van te houden bijeenkomsten enz. op het oog. Helaas komt het nog steeds regelmatig voor dat deze aanlevertijd (sterk) wordt overschreden. Dit kan tot gevolg hebben dat dergelijke berichten niet in het gewenste nummer van ons kerkelijk weekblad vermeld kunnen worden. Daarbij komt nog dat het voor de drukker bezwaarlijk is om kopij, ná de door de redactie met hem overeengekomen tijd voor toezending daarvan, te verwerken.

Ná genoemd tijdstip ontvangen berichten zullen in het vervolg dan ook slechts bij hoge uitzondering, zo mogelijk en indien dan nog nodig, in het eerstverschijnende nummer worden opgenomen.

Tenslotte wijzen wij belanghebbenden er nogmaals op dat o.a. berichten, als hierboven bedoeld, slechts eenmaal geplaatst kunnen worden, behoudens in bijzondere gevallen, zulks ter beoordeling van de redacteur.

BERICHTEN

■ ZIN-IN +21 BIJEENKOMST

Waarover: ‘Overboord. De mens als obstakel voor Gods werk.’
Wanneer: **zaterdag 9 januari 2010**
Wie: ds. A. Schot
Waar: kerkgebouw Geref. Gem. Gouda
Nieuwe Gouwe Oostzijde
Maaltijd: 18:30 uur (Inloop: 18:00 uur)
Aanvang: 19:30 uur
Informatie: www.jbagg.nl/zin-in

■ HERDENKING WATERSNOOD 1953

Op **zaterdag 30 januari** organiseren het mannenkoor Ethan en het jongerenkoor David uit Yerseke een koor- en samenzangavond in de Hervormde kerk van

Yerseke. Leiding: ds. C. van Krimpen. Aanvang: 19.30 uur. Collecte t.b.v. Stichting De Vluchtheuvel. De avond zal in het teken staan van de herdenking van de watersnoodramp 1953.

■ JONGERENAVOND DISTRICT GOUDA +16 JBGG

Op **zaterdag 16 januari**, aanvang 19.45 uur, in de Bethelkerk van de Geref. Gemeente te Boskoop, Mendelweg 20. Spreker: dhr. H.J. van der Poel over: “Jij in de kerk”.

■ RECTIFICATIE JAAROVERZICHT

In het kerkelijk jaaroverzicht van vorige week hebben we iets vermeld over de gezondheid van ds. C. J. Meeuse. Hij bericht me dat dit niet juist is weergege-

DE SAAMBINDER OP CD-ROM

Het "Deputaatschap ter behartiging van de belangen van De Saambinder" en de "Stichting Reformatica" te Veenendaal hebben een overeenkomst gesloten voor wat betreft het uitgeven van voornamelijk de 87e jaargang van "De Saambinder" op cd-rom.

Van elk nummer van die jaargang is een pdf-bestand gemaakt. De wekelijkse pdf-bestanden zijn bij elkaar op een cd-rom geplaatst. Deze cd-rom bevat alle nummers van de 87e jaargang (1 oktober 2008 - 30 september 2009) van "De Saambinder".

Met behulp van de cd-rom kunnen artikelen en trefwoorden snel worden opgezocht. Er zijn van alle artikelen bladwijzers gemaakt, zodat hierdoor het zoeken vergemakkelijkt wordt.

Het zoekprogramma van Adobe-Reader kan bij het zoeken worden gebruikt. Via het zoekvenster kan op elk(e) willekeurig woord, naam of titel worden gezocht in de 51 nummers van ons kerkelijk weekblad.

De cd-rom is te gebruiken op zowel een Windows- als een Mac-computer.

De cd-rom is tot stand gekomen in samenwerking met bovengenoemde "Stichting Reformatica". Via de webshop van deze stichting <http://www.reformatica.nl/shop.php> is de cd-rom te bestellen.

Wanneer u begunstiger bent of wordt van deze stichting (www.reformatica.nl) ontvangt u korting op de cd-rom. De prijs van de cd-rom is voor begunstigers van de stichting € 25,- en voor niet-begunstigers € 40,-.

Van elke verkochte cd-rom van "De Saambinder" wordt door de stichting een gedeelte van het bedrag afgedragen aan de redactie van "De Saambinder" ten behoeve van de Emerituskas.

Namens het deputaatschap,
B. Agteresch, secretaris

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 10 JANUARI 2010

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. Tuinier en 14.30 uur leesdienst; Aalst 14.30 uur ds. Karens; Alblisserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Andijk 18.30 uur ds. Kattenberg; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. Terlouw; Arnhem 10.00 en 16.00 uur stud. Visser; Barendrecht 10.00 en 17.00 uur ds. Mijnders; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. Bredeweg; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. Mouw; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 19.15 uur ds. Joosse; Borssele 9.30, 14.00 en 18.00 uur ds. Hakvoort; Boskoop 16.00 uur stud. Maljaars; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur leesdienst; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. Moerkerken; Delft 17.00 ds. De Waard; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Deventer 18.00 uur ds. Kleppe; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. Schipper; Doetin-

chem 9.30 uur ds. J. Karels en 18.30 uur ds. Boeder; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. Brugge; Ede (Nieuwe Kerk, Verl. Maanderweg 33) 12.30 uur stud. G.W.S. Mulder en 19.00 uur ds. Terlouw; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Van Manen; Emmeloord 9.30 en 18.00 uur stud. Baaijens; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur ds. Heijkamp; Enter 15.00 uur ds. Schreuder; Ermelo 15.00 uur ds. F. Mulder; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. Meeuse en 14.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; Goudswaard 15.00 uur ds. Pater; 's-Gravenhage 16.30 uur ds. Driessen; 's-Gravenpolder 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur ds. Van Rijswijk; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. Joosse; Hoogeveen 19.00 uur ds. Schot; Hoogvliet 18.30 uur ds. Silfhout; Houten 11.00 en 17.00 uur leesdienst; Kampen 14.30 uur ds. Van Manen; Kapelle-Biezeling 9.30

(H.D.) en 18.00 uur ds. Baan en 14.00 uur leesdienst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Krabbendijke 14.00 uur ds. De Heer; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Leerdam 19.00 uur ds. L. Blok; Leiderdorp 16.30 uur ds. Paul; Lelystad 9.30 en 16.00 uur ds. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Marknesse 14.30 uur stud. Baaijens; Meeuwen 14.30 uur ds. Melis; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur leesdienst; Melissant 10.00 en 18.30 uur ds. P. Blok; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. De Heer en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 18.30 uur ds. C. Harinck; Moerkapelle 19.00 uur ds. Clements; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 uur ds. C. Harinck; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur ds. Gunst; Nieuwerter Aa 19.15 uur ds. Van Rijswijk; Nijkerk 14.30 uur ds. Verschuure; Nisse 14.30 uur ds. Meeuse; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Oostburg 15.00 uur ds. Moens; Oosterland 14.30 uur ds. Tuinier; Oostkapelle 9.30 uur ds. Tanis; Oostvoorne 19.00 uur ds. P. Mulder; Opheusden 10.00 en 18.30 uur stud. G.W.S. Mulder; Poortugaal 14.30 uur ds. De Leeuw; Puttershoek 10.00 uur ds. De Waard; Rhenen 10.00 en 17.30 uur ds. Verweij; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. De Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. Boogaard en 18.30 uur stud. Visser; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur leesdienst; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rilland-Bath 14.00 uur (H.D.) ds. Golverdingen; Rotterdam-Alexanderpolder 16.00 uur ds. Van Gelder; Rotterdam-Centrum 10.00 en 17.00 uur ds. Boogaard; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. Brugge; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. Silfhout; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. Bakker en 14.00 uur leesdienst; Slidrecht (Middeldiepstraat 31) 12.00 uur ds. W.J. Karels en 19.00 uur ds. Van Gelder; Soest 15.00 uur ds. W. Harinck; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Boeder; Tholen 10.00 uur ds. De Jongste; Tricht-Gelderalsen 10.00 en 18.30 uur ds. Labee; Uddel 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Utrecht 10.00 uur ds. Driessen en 19.15 uur (bev. ambtsdr.) ds. Van der Net; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 uur ds. Van Gelder; Vlaardingen 10.00 uur ds. Paul; Vlissingen 9.30 uur leesdienst en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. Golverdingen en 14.00 uur leesdienst; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. Karens; Westkapelle 9.30, 14.00 en 18.30 uur ds. De Wit; Wierden 15.00 uur ds. J. Karels; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen en 14.00 uur

leesdienst; Zeist 10.00 (bev. ambtsdr.) en 18.30 uur ds. Van Eckveld; Zoetermeer 15.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. Vogelaar.

■ DINSDAG 12 JANUARI 2010

Borssele 19.30 uur ds. Van Krimpen; Nijkerk 19.30 uur ds. Mondria; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. Baan; Stad aan 't Haringvliet 19.30 uur ds. Van Rijswijk.

■ WOENSDAG 13 JANUARI 2010

Aalburg 19.30 uur ds. Hoogerland; Beekbergen 19.30 uur ds. Mondria; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. Van Rijswijk; Ermelo 19.30 uur ds. Visscher; Hoogeveen 19.30 uur ds. De Wit; Kortgene 19.30 uur ds. Van der Net; Leerdam 19.30 uur ds. F. Mulder; Meeuwen 19.30 uur ds. De Leeuw; Middelburg-Zuid 14.30 uur (bev. ds. J.J. Tanis) ds. De Heer en 19.00 uur (intrede) ds. Tanis; Opheusden 19.30 uur ds. Van Manen; Poortugaal 19.30 uur ds. Verweij; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. Schreuder; Scherpenisse 19.30 uur ds. Bakker; Utrecht 20.00 uur ds. Baan; Veen 19.30 uur ds. Melis; Werkendam 19.30 uur ds. Karens; Zeist 19.30 uur ds. Van Eckveld; Zoetermeer 19.30 uur ds. Schot.

■ DONDERDAG 14 JANUARI 2010

Boskoop 19.30 uur ds. Vermeij; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. Silfhout; Kampen 19.30 uur ds. Van Rijswijk; Marknesse 19.30 uur ds. Vogelaar; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. De Heer; Ridderkerk 19.30 uur ds. De Leeuw; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. Pater;

■ VRIJDAG 15 JANUARI 2010

Krimpen a/d IJssel 14.15 uur ds. P. Mulder (huw. bev.).

■ ZATERDAG 16 JANUARI 2010

Elspeet 15.00 uur ds. Van Manen (aangepaste dienst).

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 10 JANUARI 2010

Alkmaar ('t Wuiver 2-a) 10.00 en 16.30 uur ev. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur ev. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6-l) 9.30 en 15.30 uur ev. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2-c) 9.30 en 16.00 uur ev. S. de Visser; Merkssem (Oude Bareellei 64) 10.00 en 17.00 uur ev. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur ev. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

Graag wil ik langs deze weg allen die ter gelegenheid van de kerstdagen, de jaarwisseling en mijn verjaardag blij hebben gegeven van hun medeleven, hartelijk bedanken. Het heeft me goed gedaan. Wederkerig wil ik familie, vrienden en bekenden, (emeritus)predikanten, predikantsweduwen, studenten en kerkenraden van harte Gods nabijheid en zegen toewensen voor het nieuwe jaar.

Mw. H. Baaijens-Kersseboom
Hoofdland 431
3332 RE Zwijndrecht

Van harte wensen wij alle predikanten, predikantsweduwen, curatoren, docenten en studenten, kerkenraden evangelisten familie en vrienden, Gods onmisbare zegen toe in het nieuwe jaar. Wij danken u voor alle goede wensen die wij mochten ontvangen. Ook voor de felicitaties bij de geboorte van onze kleindochter.

ds. en mevrouw Verweij

Met dank voor alle goede wensen die wij mochten ontvangen, wensen wij wederkerig familie, vrienden en bekenden van harte de zegen des Heeren toe voor het nieuwe jaar.

Fam. ds. K. Boeder

Langs deze weg wens ik familie, vrienden en bekenden Gods onmisbare zegen toe voor het nieuwe jaar.

's-Gravenpolder
J. Boone-Slabbekoorn

Orgelcentrum HET BINNENVELD In- en verkoop van klassieke orgels

JOHANNUS
DOMUS
UNICO
CONTENT
EMINENT

Onze showroom is geopend op afspraak.

Wim en Jenny Achterstraat
Friesesteeg 56
3911 VR Rhenen
telefoon 0317 - 61 20 10

www.orgelcentrum.nl

Kreijkes Vakantie Idee

Dé Reformatorische reisorganisatie!

In het pas begonnen jaar willen wij u bedanken voor het vertrouwen in 2009 en wensen u vanaf deze plaats in alle opzichten een voorspoedig 2010. Alle medewerkers staan D.V. in 2010 weer graag voor u klaar!

Tel. 0548 - 51 41 88 • www.kreijkes.nl

AMBSKLEDING
ROUWKLEDING
KOORKLEDING
ZAKELIJKE KLEDING

Véél
aanbiedingen
PROFITEER
NU!

Openingstijden ma - do van 9.00 - 17.00 u vr van 9.00 - 21.00 u
za van 9.00 - 13.00 u Tel. bereikbaar van ma - za van 8.00 - 20.00 u

SERVICE AAN HUIS MOGELIJK

WWW.BOEDERCOMFORTKLEDING.NL | T (033) 258 98 30

Wij zijn
verhuisd!

Oosteinde 85a
Scherpenzeel

Gelukkig
Nieuwjaar

DeHeyZon

Directie en personeel

Jufferswegje 31, 4421 JA Kapelle-Biezelinge tel. 0113 33 03 50

Tevens danken wij
u hartelijk voor
het in ons gestelde
vertrouwen in het
afgelopen jaar

Pieter en Janine Heykoop

www.deheyzon.nl

Familie/ vakantiehuis
"Haus Irmgard" op de Hunsrück
(Duitsland) ± 25 km vanaf de
moezel en ± 25 km vanaf de Rijn.
25 slaappleaatsen, onderverdeeld
in div. appartementen.
Ook per appartement te huur.
Tel: 0577 462038 / 06 20735340

**begrafenisverzorging
Den Hollander**

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam,
Gouda, Den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst
uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

**Reformatische
Psychologenpraktijk
Nederland**

Identiteitsbewust, Persoonlijk, Vertrouwelijk, Doelgericht

Wij bieden identiteit bewuste hulp aan
kinderen, jongeren en **volwassenen** met
o.a.: Relatieproblemen, Opvoedingsvragen,
Gedragsproblemen, Gezinsproblemen,
Persoonlijke problematiek (zoals
Depressie, Angst), Arbeidsproblemen en
een Autistisch Spectrum Stoomis.

Voor meer informatie of aanmelding:
010 - 483 64 08

Vestigingslocatie: Alblasserdam
info@rpnederland.nl www.rpnederland.nl

Zorg dichtbij

Waar u ook woont,
Agathos brengt zorg dichtbij:
• **Huishoudelijke verzorging**
• **Persoonlijke verzorging**
• **Verpleging**
• **Psychosociale zorg**
Bel de Zorglijn (010) 264 07 77 en u krijgt uw rayoncoördinator
aan de lijn. Agathos stelt zelf indicaties voor veel zorgvragen.
Kunnen we geen indicatie stellen? Dan begeleiden we u bij de
CIZ-aanvraag. U ziet, ook indicatiestelling is onze zorg!

Agathos
THUISZORG

T 010 264 07 77 | www.agathos-thuiszorg.nl

Zorg met een eigen kleur

WALCHEREN, vak.won. 4 pers.
rustig gelegen aan de voet
van de duinen
078-6815858 / 06-26114521

Voor een zorgzame begeleiding

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

VAKANTIE IN DE BETUWE

Voor rust, ruimte en gezelligheid
bent u welkom op minicamping
DE VIJVERHOF in **OMMEREN**.

Kindvriendelijke activ., caravan-
verhuur voor 4 pers. en vakantie-
woning voor 6 pers.

Info: 0344-601973 of
www.vijverhof-ommeren.nl

Handen van de kerk wereldwijd

**Dominicaanse
Republiek**
Gezondheidszorg

Darfur
Noodhulp

Papua
Alfabetisering

Peru
Aandacht en liefde
voor straatkinderen

Zuid-Afrika
Strijd tegen HIV / Aids

HANDEN VAN DE KERK
**Bijzondere
Noden**

GIRO 307447 Woerden

Help mee!

- Steun ons werk met een gift
- Nodig ons uit voor een gemeenteavond of op vereniging

DEPUTAATSCHAP TOT HULPVERLENING IN BIJZONDERE NODEN VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN
Houttuinlaan 7 • 3447 GM Woerden • T 0348 48 99 10 • E bijzondererenoden@cbgg.nl • I www.bijzondererenoden.nl

Vraag gratis de
nieuwe reisfolder
van BURGTOURS 2010 aan.

Met mooie reizen naar de Moezel, Sauerland, Luxemburg en Normandië (incl. dagje Parijs).

Twee korte opstaproutes:
Zeelandroute en de Ridderkerk-
route. Heldere prijzen inclusief
alle entree- en excursiegelden,
zonder allerlei toeslagen.

BURGTOURS • Margrietstraat 30
4401 EZ Yerseke • tel. 0113-573681
info@burgtours.nl • www.burgtours.nl

Telefoon (0172) 21 21 22

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop

*Wij verzorgen alleen begrafenissen
Dag en nacht bereikbaar – overal te ontbieden*

Waardige en stijlvolle verzorging

van begrafenissen met aandacht
voor persoonlijke wensen. In alle rust,
vertrouwelijk en met bescheidenheid.

- opbaren met kistkoeling bij u thuis
of in een voor u bekende aula
- dag en nacht bereikbaar en overal
te ontbieden
- wij verzorgen alleen begrafenissen
- laatste verzorging van de overledene
door een gediplomeerd verpleegster

Begrafenisverzorgers:

- H. de Jongh • P.H. van der Leer • D.D.E. Melieste

Begrafenisonderneming de Jongh

Hardinxveld-Giessendam:

Reepijzer 5, Tel. (0184) 61 11 54

Wardenburg:

Kerkstraat 17b, Tel. (0418) 65 20 39

Vakantie in eigen sfeer?

Vraag onze vernieuwde brochure aan.

... heel eigen

(0548) 36 52 24, www.casafamilia.nl

Nieuwe uitgaven van De Ramshoorn

W. Schippers

Het geuzenjong

8e deel in de 'Schipperiserie'.

Hans Storreveld komt alleen op de wereld te staan. Nadat hij vader en moeder verloren wordt hij door een vrekke oom opgenomen in huis. Hans verlaat zijn geliefde Toke en het roomse Raamsdonk en wil de Prins gaan dienen. Echter hij wordt achterhaald. Dan wordt de Bijbel hem dierbaar...

13,95 Bij abonnement: **9,95** zie: www.ramshoorn.nl

W. Schippers

De nieuwe veldwachter

9e deel in de 'Schipperiserie'.

Lambert Ebeling besluit veldwachter te worden in het dorp Zegelingen. Dit ondanks waarschuwingen voor gevaarlijke raddraaiers. De nieuwe veldwachter krijgt het moeilijk, maar een verdachte van een aanslag krijgt berouw.

13,95 Bij abonnement: **9,95** zie: www.ramshoorn.nl

NIEUW!

Laura van den Berge-Goudzwaard

De Drie... en het slangenmysterie

In Noordkerke is een slang ontsnapt. De drie vrienden gaan op onderzoek uit en komen allerlei raadselachtige zaken tegen.

Dit is het 5e deel van de mooie jeugdserie van 'De Drie'. Spannende boeken met goede strekking, ook voor kinderen die moeite hebben met lezen.

9,95 Setaanbieding 5 delen: **35,00**

Daar de eerste druk reeds binnen een maand was uitverkocht overwegen we bij voldoende bestellingen een herdruk van:

Lezen met de kanttelingen

Bijbels dagboek voor jong en oud.

M.m.v. predikanten uit de Gereformeerde Gemeente, Gereformeerde Gemeente in Nederland en de Oud Gereformeerde Gemeente.

19,95

Herdruk!
Bij voldoende bestellingen

uitgeverij en boekhandel
'de Ramshoorn'

Schutseshop, Kruiningen
ook verkrijgbaar in de boekhandel

Lange Vorststr. 21 Goes (0113) 221909 www.ramshoorn.nl

BESTELBON

Ik bestel hierbij:

..... ex. **Het Geuzenjong**, à 13,95

..... ex. **De nieuwe veldwachter**, à 13,95

..... ex. **De Drie... en slangenmysterie** à 9,95

..... ex. **Lezen met de kanttelingen** à 19,95

abonnement boeken, W. Schippers

à 9,95 per deel (behalve deel

Naam

Adres

Postcode

Woonplaats

Telefoonnr.

Calvin Christian School...

...Would Like to Welcome a New Teacher to Canada!

We are looking for a qualified teacher ...

- ♦ who is a member of the Gereformeerde Gemeenten.
- ♦ who desires to teach according to Biblical principles as described in the Three Forms of Unity.
- ♦ who would love to fill an elementary teaching position for the 2010-2011 school year. (The grade of your preference may be considered.)
- ♦ who is willing to upgrade his/her English skills and pass the TOEFL-ibt before emigrating.
- ♦ who is willing to meet teaching authority requirements by completing a minimum of two university courses per year.

We offer...

- ♦ ... a very welcoming team.
- ♦ ... a part-time classroom aid.
- ♦ ... one or two supportive teachers at the same grade level.

Contact us...

Feel free to contact our principal Mr. W. Grisnich at school (001-403-381-3030 or wgrisnich@ccschool.ca) to ask for any clarifications. Applications can be e-mailed to office@ccschool.ca.

Calvin Christian School is a Netherlands Reformed (Gereformeerde Gemeenten) Christian School established over thirty years ago because parents strongly felt the need for Christian education. Over the past few decades, CCS has grown into a large school offering kindergarten through grade 12 education. There is a close, supportive bond between the three local NRC congregations and CCS.

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING

G. WEGENAAR

Buurtlaan West 26 tel. 0318-526641
3905 JR Veenendaal www.wegenaar.nl

Wij verzorgen begrafenissen in Veenendaal, Ede, Bennekom, Wageningen, Rheden e.o.

- DIVERSE BLOKFLUITEN
- DWARSFLUITEN
- MUZIEKSTANDAARDS
- ROEMEENSE PANFLUITEN
- VIOLEN

R. MULDER - STAPHORST
06 12 610 628 B.G.G. 0522 253944

kina

Tel. (010) 458 31 12

Dag en nacht bereikbaar Overal te ontbieden

D.W. Schipper J. Kooijman
010-450 66 26 0182-58 39 32
Capelle a/d IJssel Gouda

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Rust en ontspanning in de prachtige Eifel! Ruime appartementen te huur. Inl.: 0118-606707 en www.huizesolagrati.nl

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
Horsssen bv

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horsssen.com
www.van-horsssen.com

Het juiste adres voor:
Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken voor jong en oud, Voordeelboeken, Tweedehands, CD's en bladmuziek.

ZORGBOERDERIJ de Borkeld

Borkeld 1b, 7462 PD Rijssen

Biedt dagbesteding aan ouderen met een beperking die, op een creatieve en actieve manier bezig willen zijn.

Onder begeleiding vinden er diverse activiteiten plaats zoals: Tekenen/schilderen/timmeren/tuinieren/koken en bakken.

Bel voor informatie of aanmelding
0548-51 34 25
of kijk op
www.zorgboerderijdeborkeld.nl

Te Huur, in Barneveld
Woon- slaapkamer, eigen doucheruimte en keuken, totaal oppervlakte is circa 50 m², het is op een verdieping. Aanvaarding in overleg, Tel. 06-53 292 092

**Nieuwe
waardevolle
uitgave
van
Gebr. Koster**

www.gebrkoster.nl

verkrijgbaar bij de boekhandel

Korenaren uit
de volle oogst

J.C. Philpot

Korenaren uit de volle oogst

J.C. Philpot

Joseph Charles Philpot (1802-1869) was een bekend en geliefd predikant. Dit dagboek vormt een goudmijn vol van diep-geestelijk onderwijs. Het is door zijn dochters samengesteld uit zijn geschriften en verscheen in 1885 voor het eerst in het Nederlands. De inhoud van dit dagboek is reeds velen tot zegen geweest. *Opnieuw uit het Engels vertaald door M.A. de Korte.*
Gebonden, 375 pag.

24,90

Uitgeverij Boekhandel

GK

Gebr. Koster

Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
Tel. 0342 - 41 69 86